

N:o 27.

Ank. till Riksd. kansli den 2 april 1895, kl. 12 midd.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om ändring i gällande bestämmelser rörande oäkta barns försörjning.

Hufvudstadgandet om oäkta barns försörjning innehålles i 8 kap. 7 § ärfdabalken, hvilket lagrum föreskrifver, att oäkta barn skall af fader och moder njuta nödtorftig föda och uppfostran, samt att, der endera af föräldrarne dör utan att lemna gods efter sig, den efterlevande skall föda barnet.

Derjemte stadgas i 3 § af förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871:

»En hvar, som är arbetsför, skall utan fattigvårdssamhälles betungande försörja sig sjelf och sina minderåriga barn, så ock arbetsför man sin hustru; åliggande i öfrigt föräldrar och barn att i mån af behof, å ena, och förmåga, å andra sidan, hvarandra försörja».

I en inom Andra Kammaren väckt, till lagutskottets behandling hänvisad motion, n:o 47, anför herr *J. G. Hazén*: Enligt gällande bestämmelser kunde visserligen fader till oäkta barn förpligtas att utgifva bidrag till barnets underhåll och uppfostran, men erfarenheten ådagalade, att detta i många fall vore ändamålslost. Dels kunde nemligen fadern sakna utmättningsbara tillgångar, dels kunde han genom att flytta till annan ort undandraga sig försörjningspligten. I hvilket fall som helst

lemnade fadern barnet utan hjälp, och barnets moder stode ensam med sin börda för att kastas antingen på det torftiga föräldrahemmet eller på sin kommuns fattigvård, der hon till äfventyrs komme under fattigvårdsstyrelsens husbondevälde. Öfvergåfve moder sitt barn, så innehölle strafflagen härför allvarsamma bestämmelser, men om fadern gjorde detsamma, kunde lagen svårligen i minsta mån nå honom.

Oäkta barn och dess moder stode med afseende på bidrag till barnuppfosttran i en mycket gynsammare ställning både i Norge och i Danmark än hos oss. I Danmark t. ex. hade lagen af den 20 april 1888 till skydd för moder och oäkta barn på det kraftigaste ålagt kommunen en synnerlig omvårdnad för utbekommande af bidrag, som icke erlades af vederbörande barnfader. Der stadgades bland annat: »När det underhållsbidrag, hvilket skall erläggas af fader till ett utanför äktenskap afladt barn, icke betalas i rätt tid, och modern företer attest från sin vistelsekommuns kommunalstyrelse, att hennes förmögenhetsförhållande och arbetsförtjenst icke tillåta henne att ensam sörja för barnets försvarliga underhåll och uppfosttran, då är hon, för så vidt hon är berättigad till försörjning här i landet, berättigad till att antingen sjelf eller genom kommunalstyrelsen i sin vistelsekommun fordra bidraget för det sista året från fattigvården i den kommun, hvori barnfadern uppehåller sig, utan att sådant betraktas som en henne meddelad fattighjelp. Lyckas det icke att finna hans vistelsekommun, kan bidraget fordras från hans försörjningskommun». Modern erhöle alltså det tillerkända bidraget från den kommunalstyrelse, fadern tillhörde, och egde sedan denna styrelse, enligt andra bestämmelser i den danska lagstiftningen, att med rätt stor kraft göra sin rätt gällande, vare sig genom införsel i hans inkomster, utpantning eller tvångsarbete.

Det syntes vara högst önskligt, att denna grundsats vunne mera utpreglad gestalt äfven i vår fattigvårdslag, och detta inom de former, densamma medgåfve. Till äfventyrs skulle det kunna ske derigenom, att vid dess 29 § gjordes ett tillägg af ungefär denna lydelse: Då fader till oäkta barn ej i behörig ordning betalar den uppfosttringshjelp, som enligt laga kraftvunnen dom honom åligger, skall, der barnets nödtorftiga uppfosttran sådant kräfver, berörda bidrag genom Konungens befallningshafvandes åtgärd godtgöras för faderns räkning från det fattigvårdssamhälle, der han då har sin hemortsrätt, och förblir sedan detta samhälle för bidraget ansvarigt, ända till dess han kan hafva förvärfvat sig ny hemortsrätt.

En sådan bestämmelse kunde från fattigvårdssamhällets ståndpunkt ej synas obillig, ty då faderskapet blifvit lagligen styrkt, så finnes väl egentligen ingen skälig anledning, hvarför barnet i försörjningsväg skulle uteslutande tillhöra modern, moderns föräldrahem eller moderns fattigvårdssamhälle, och detta i många fall äfven med afseende på den andel, som åläge fadern. Derest fattigvårdssamhället vore för båda föräldrarne gemensamt, så borde det för visso ligga i dess eget intresse, att det vore fadern, hvilken räknades såsom den fattige och för hvars räkning fattigvård måste utgå, ty härmed vore för fattigvårdssamhället ännu mera utsigt att göra sin egen rätt gällande. Till 35 § i fattigvårdsförordningen borde därför fogas ett tillägg i denna eller liknande rigtning: Då fattigvårdssamhälle för fader till oäkta barn nödgats bekosta eller ikläda sig honom ådömd uppfostringshjelp, skall han inom försörjningstiden, der fattigvårdsstyrelsen så pröfvar skäligt och i öfrigt ej synnerligt förmildrande omständigheter göra sig gällande, stå under dess husbondevälde, till dess skedda kostnader blifvit godtgjorda och för återstående belopp blifvit lemnad äskad säkerhet.

På grund häraf hemställer motionären, att Riksdagen behagade hos Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till sådana bestämmelser i kongl. förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871, hvarigenom uppfostringsbidrag till oäkta barn från dess fader må kunna blifva obligatoriskt för det fattigvårdssamhälle fadern tillhör, så ock, i samband härmed, att omförmälda fattigvårdssamhälle må vinna ökad rätt gent emot den försumlige fadern.

Frågan om den försörjningspligt, som bör åligga fader till oäkta barn, har flera gånger förut varit föremål för Riksdagens pröfning.

Senast vid 1893 års riksdag väcktes motion i ämnet, och i skrifvelse till Kongl. Maj:t den 7 maj 1893 framhöll Riksdagen i anledning deraf, att gällande föreskrifter rörande oäkta barns försörjning i tillämpningen visat sig icke hafva varit tillräckligt verksamma gent emot fader till oäkta barn. Erfarenheten utvisade nemligen, att fadern till ett sådant barn, äfven om han på grund af eget erkännande utaf faderskapet eller på grund af bristande åt honom ådömd värjemålsed förpligtats att till modern utgifva visst bidrag till barnets underhåll, lätteligen kunde på

ett eller annat sätt, såsom genom att undanhålla sina tillgångar, undandraga sig att fullgöra sin försörjningspligt. Härtill komme, att fattigvården ej sällan i hög grad betungades af underhållsskyldigheten utaf sådana barn, utan att fattigvårdssamhället hade verksamma tvångsmedel att förmå den tredskande barnafadern att fullgöra den honom åliggande underhållsskyldighet. Gällande bestämmelser om oäkta barns försörjning vore föremål för olika tolkning, och äfven på denna grund vore tydligare föreskrifter af nöden. Den i Norge och Danmark gällande lagstiftning, hvarom Riksdagen tagit kännedom, gafve modern till ett oäkta barn verksamt understöd för att af fader, hvilken försummade sin försörjningspligt, utbetomma det honom åliggande uppfostringsbidrag. Då det enligt Riksdagens åsigt vore uppenbart, att gällande bestämmelser i ämnet erfordrade tillägg och förtydligande i syfte att bättre än för närvarande tillgodose barnets rätt, dervid den norska lagstiftningen syntes i vissa hänseenden kunna tjena till ledning, anhöll Riksdagen, att Kongl. Maj:t ville låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till lagbestämmelser, som mera verksamt än de nu gällande tillgodosäge oäkta barns rätt till försörjning.

Då Riksdagen genom ofvan omförmälda skrifvelse dragit frågan om en ändrad lagstiftning rörande oäkta barns försörjning under Kongl. Maj:ts pröfning, finner utskottet sig icke böra i anledning af förevarande motion förorda en ny framställning till Kongl. Maj:t i det syfte, motionären föreslagit, och hemställer utskottet följaktligen,

att herr Hazéns motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 2 april 1895.

På lagutskottets vägnar:

L. ANNERSTEDT.
